

ผลการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อทักษะทางสังคม
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

Effects of Physical Education Using Cooperative Learning Model on Social Skills of
Lower Secondary School Students

ฐานรงค์ ทูเรียน¹ และ สุธนะ ติงศภทัย²

Thanarong Thurian¹ and Suthana Tingsabhat²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยรัฐของประเทศไทย จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อทักษะทางสังคม เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 1 ชั่วโมง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม รับการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามรูปแบบปกติจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดทักษะทางสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที่ ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้พลศึกษา, รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ, ทักษะทางสังคม

Article Info: Received 18 October, 2017; Received in revised form 9 April, 2019; Accepted 27 November, 2020

¹ นิสิตมหาบัณฑิต หลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล: top_no4@hotmail.com
Graduate Student in Health and Physical Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education,
Chulalongkorn University Email: top_no4@hotmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาสุขภาพศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล: suthana.t@chula.ac.th
Lecturer in Health and Physical Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education,
Chulalongkorn University Email: suthana.t@chula.ac.th

Abstract

The purpose of this study was to study the effects of using a cooperative learning model on the social skills of junior high school students. The samples comprised 60 students from the seventh grade at a demonstration secondary school located in a public university of Thailand. Thirty students in the experimental group were assigned to study under physical education learning management by using the cooperative learning model, while the other thirty in the control group were assigned to study using the conventional teaching method. The research instrument was a social skills observation form. Data were analysed using means, standard deviations, and *t*-test. The research findings found that the experiment group had higher mean scores than before and had higher mean scores than the control group at a .05 level of significance after using the cooperative learning model.

Keywords: physical education, cooperative learning model, social skills

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเด็กให้มีความรู้และทักษะ เป้าหมายในการพัฒนาเด็กตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ การส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา โดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริง ตอบสนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของเด็ก กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องทำให้เด็กสามารถสร้างองค์ความรู้และค้นพบความสามารถของตนเอง โดยเปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ สร้างความตระหนักและเกิดความเข้าใจ อันนำไปสู่การสร้างสรรคผลงานที่มีคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่นได้ นอกจากนี้ ยังต้องฝึกฝนทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีมและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551)

กรมสุขภาพจิตเผยสถิติวัยรุ่นไทยกว่า 100,000 คน โดยเฉพาะวัย 11-12 ปี มีปัญหาการไม่ยอมไปโรงเรียน สาเหตุหลักมาจากความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับบรรทัดฐานด้านพฤติกรรมที่สังคมยอมรับได้ (กรมสุขภาพจิต, 2558) เด็กวัยนี้เป็นวัยที่ต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน คนที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบรรทัดฐานด้านพฤติกรรมที่สังคมยอมรับได้จะมีสัมพันธภาพค่อนข้างต่ำ เป็นเด็กไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ขาดความสนใจ ไม่เอาใจใส่ผู้อื่น และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง (ประเวช ตันติพิวัฒนสกุล,

2559) นอกจากนี้ สาเหตุที่ทำให้เด็กไม่ยอมไปโรงเรียน อาจเกิดจากเหตุการณ์ตึงเครียดบางอย่าง เช่น การขัดแย้งกับเพื่อน ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาพฤติกรรมได้ เช่น ปัญหาการใช้ความรุนแรง การหนีเรียน การมีภาวะซึมเศร้า ส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 10 ต้องให้แพทย์เข้ามาช่วยเหลือ และต้องใช้เวลาหลายเดือนจึงสามารถปรับสภาพจิตใจของเด็กไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม เด็กวัยรุ่นที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบรรทัดฐานด้านพฤติกรรมที่สังคมยอมรับได้ อาจส่งผลกระทบต่อร่างกายแรงถึงขั้นฆ่าตัวตาย จากสถิติในปี 2550-2554 พบว่าประเทศไทยมีวัยรุ่นที่ฆ่าตัวตายสำเร็จ จำนวน 852 คน หรือเฉลี่ย 170 คนต่อปี โดยในปี 2554 อัตราการฆ่าตัวตายของวัยรุ่นชายอายุระหว่าง 15-19 ปี สูงกว่าวัยรุ่นหญิง 3 เท่า โดยที่วัยรุ่นหญิงจะพยายามทำร้ายตนเองมากกว่าวัยรุ่นชาย 3 เท่า เด็กที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบรรทัดฐานด้านพฤติกรรมที่สังคมยอมรับได้และขาดทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น จะมีความกลัวต่อการถูกเฝ้ามองหรือถูกประเมินจากคนอื่น เด็กเหล่านี้จะคิดไปเองว่า ตนอาจทำหรือพูดอะไรที่ดูไม่ดีออกไป แล้วทำให้ตนเองอับอาย หรืออาจตกเป็นเป้าสายตาของการถูกวิพากษ์วิจารณ์ และคิดว่าตนเองมีปมด้อยที่นำอับอาย รู้สึกว่าตนเองไร้ความสามารถ เป็นภาระแก่ผู้อื่น ซึ่งเป็นความคิดที่ลดคุณค่าของตัวเองลงโดยไม่รู้ตัว จนเกิดความกลัวการเข้าสังคมในที่สุด เด็กเหล่านี้ไม่กล้าแม้แต่เล่นกับเด็กคนอื่นหรือไม่กล้าแสดงออกในการคิด การพูด การกระทำ การออกความคิดเห็นในการทำงาน เชนอายุถึงขั้นหวาดกลัวการพูดกับผู้ใหญ่ ไม่สบตาใครขณะพูด และมักไม่ยอมไปโรงเรียน มักปลีกตัวไปหลบอยู่คนเดียวบ่อย ๆ เพราะกลัวการเผชิญหน้ากับบุคคลอื่น เสียโอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ทำให้ไม่ได้พัฒนาตนเองอย่างที่ควรจะเป็น รวมทั้งพลาดโอกาสดี ๆ อีกหลายสิ่ง ซึ่งปัญหาพฤติกรรมของวัยรุ่นดังกล่าวสามารถป้องกันแก้ไขได้ (กรมสุขภาพจิต, 2558; จริลักษ์ณ์ รัตนพันธ์, 2557; ธิดา พิทักษ์สินสุข, 2557; พนม เกตุมาน, 2551; พชร คำธิตา, 2559; สุชา จันทรเอม, 2542; อรรธรณ น้อยวัฒน์, 2558) งานวิจัยของกิตติวัฒน์ อัจฉนาภิตติ (2554) ศึกษาผลของโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมของวัยรุ่นตอนปลาย ผลการวิจัย พบว่า วัยรุ่นตอนปลายที่ได้รับโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ “ส่งเสริมทักษะทางสังคม” มีทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นและด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของบุคคล ซึ่งควรได้รับการฝึกฝนและ

ปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ดังนั้น การฝึกทักษะทางสังคมเป็นเรื่องที่ฝึกฝนได้ พัฒนาได้ โดยการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ได้ปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียน ได้ทำงานเป็นกลุ่มรวมกัน โดยผ่านการเล่นซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิต เด็กทุกคนจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา และค้นพบด้วยตนเอง การเล่นจึงมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโตทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา ในขณะที่เล่น เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ฝอยคลายอารมณ์ แสดงออกถึงตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเล่นจริงเป็นวิธีการที่ดีซึ่งเด็กสร้างประสบการณ์การเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม ได้เรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่นและกับธรรมชาติรอบตัว ส่งผลให้ทักษะที่ใช้ในการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมอย่างมีความสุข ได้แก่ ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงาน กลุ่ม ทักษะการเป็นผู้นำผู้ตาม ทักษะความรับผิดชอบ ทักษะการช่วยเหลือผู้อื่น ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นวัยรุ่นและเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม และเด็กในวัยนี้ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนและสังคมรอบตัว ถ้าหากเด็กวัยรุ่นไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนจะทำให้ตนเองรู้สึกประสบความล้มเหลวในการเข้ากลุ่ม ขาดความมั่นใจในสังคม จนเป็นเหตุให้เข้ากลุ่มเพื่อนไม่ได้ มีโอกาสในการเรียนรู้และมีเพื่อนน้อยกว่าเพราะฉะนั้นจึงควรมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้เด็กวัยรุ่นเกิดทักษะทางสังคมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความเป็นผู้นำผู้ตาม แสดงออกความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเรียนรู้จักตนเองและสร้างความภาคภูมิใจ และสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองให้เกิดขึ้นในตัวเด็กทุกคน (กรมวิชาการ, 2550; กุลยา ก่อสุวรรณ, 2553; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551; เทียมใจ พิมพวงค์, 2541; ประเวช ตันติพิวัฒนสกุล, 2557; วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2548; สุชา จันทร์เอม, 2542)

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่สร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน สามารถนำมาใช้กับการเรียนได้ทุกวิชาและทุกระดับชั้น และจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะทางสังคมอย่างวิชาพลศึกษา ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพราะรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการกลุ่มให้ผู้เรียนได้มีโอกาส

ทำงานร่วมกันเพื่อผลประโยชน์และเกิดความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียม เป็นการจัดนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ โดยต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคลทั้งในด้านเพศและความสามารถทางการเรียน 2) ขั้นสอน โดยครูนำเสนอบทเรียนและสื่อที่น่าสนใจ มีการมอบหมายงานที่ต้องการให้กลุ่มแก้ไขคิดหรือวิเคราะห์ 3) ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม เน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละคนต้องร่วมมือกันในการเรียนรู้ มีการช่วยเหลือรวมทั้งการเป็นกำลังใจให้แก่กันและกัน สมาชิกในกลุ่มต้องมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อกลุ่ม 4) ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ และ 5) ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม (ชนาธิป พรกุล, 2554; วัฒนาพร ระวังบุคข์, 2542; Johnson, 1987)

ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นซึ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ การไม่ยอมไปโรงเรียน จากสาเหตุปัญหาการขาดทักษะทางสังคมในการปรับตัวให้เข้ากับบรรทัดฐานด้านพฤติกรรมที่สังคมยอมรับได้และขาดทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สาระที่ 3 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกมและกีฬา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ผู้วิจัยสนใจนำรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมแก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อันจะช่วยให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนได้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) แบบ 2 กลุ่ม มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (pretest-posttest control group design) รายละเอียดการดำเนินการสรุปได้ ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้พลศึกษา

1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

1.3 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

1.4 ศึกษาเอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้าง พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแบบประเมินทักษะทางสังคม

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยรัฐของประเทศไทย จำนวน 12,143 คน

ตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนวิชาพลศึกษา ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2560 จำนวน 60 คน โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 การเลือกโรงเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive selection) โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

2.1.1 เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารและอาจารย์ให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการทดลองการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.1.2 เป็นโรงเรียนที่นักเรียนมีระดับความสามารถและองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างจากโรงเรียนในเขตสังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

2.2 การสุ่มห้องเรียนเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้
ผู้วิจัยทำการสุ่มห้องเรียนที่เป็นตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยการจับฉลากโดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้พลศึกษาแบบปกติ

3. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ใน

การดำเนินการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ พลศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 8 แผน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นแผนการสอน จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณา นำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจพิจารณาความตรงตามวัตถุประสงค์ ความตรงตามเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพลศึกษา นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับความตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Congruence หรือ IOC) พิจารณาหัวข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.84-0.88 ผู้วิจัยทำการแก้ไข ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้พลศึกษาไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีคุณสมบัติ คล้ายกับตัวอย่างแต่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 1 คาบ เพื่อดูความเหมาะสมในเรื่องการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้และนำมาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนพลศึกษาโดย ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อนำไปใช้จริงต่อไป

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดทักษะทางสังคม รายละเอียดเป็นดังนี้

3.2.1 แบบวัดทักษะทางสังคม ผู้วิจัยสร้างแบบวัดทักษะทางสังคม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) 3 ระดับ จำนวน 40 ข้อ โดยกำหนดให้มีทั้งด้านบวกและด้านลบ ด้านละ 20 ข้อ เกณฑ์การประเมิน เป็น ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง	ปฏิบัติ 5-7 วันต่อสัปดาห์
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติ 1-4 วันต่อสัปดาห์
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง	ไม่ได้ปฏิบัติเลย

ผู้วิจัยนำแบบสังเกตให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.90-1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่างแต่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำมา หาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร coefficient alpha ของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.82 ได้ข้อคำถามที่มีคุณภาพ จำนวน 40 ข้อ

3.2.2 แบบบันทึกทักษะทางสังคมโดยการสังเกต ผู้วิจัยสังเกตแบบบันทึกทักษะทางสังคมซึ่งมีลักษณะเป็นแบบบันทึกพฤติกรรม (behavior checklist) โดยใส่เครื่องหมายถูก (✓) เมื่อพบพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้น โดยกำหนดให้มีพฤติกรรมทั้งด้านบวกและด้านลบ ใช้ผู้สังเกต จำนวน 2 คน สังเกตพฤติกรรมในระยะก่อนการทดลอง ระยะทดลอง และระยะติดตามผล หลังจากนั้นนับจำนวนครั้งที่เกิดพฤติกรรมในแต่ละระยะ แล้วนำมาคำนวณหาค่าร้อยละ ผู้วิจัยนำแบบบรรทุกทักษะทางสังคมให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 เมื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีใช้ตัวอย่างแต่มีลักษณะคล้ายตัวอย่าง จำนวน 30 คน ใช้วิธีการของแคซดิน Kazdin (1982) คำนวณค่าความเที่ยงของการสังเกตพฤติกรรมจากผู้สังเกต จำนวน 2 คน ได้ค่าเท่ากับร้อยละ 85 วิธีการนี้เป็นตัวบ่งชี้ความเชื่อถือได้ของข้อมูลนั้นโดยการนำผลของการสังเกตพฤติกรรมของผู้สังเกตจำนวน 2 คน ที่ได้บันทึกไว้ มาคำนวณ ดังนี้

$$\text{ค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต} = \frac{A \times 100}{A + D}$$

โดย A เป็น จำนวนพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกในช่วงเวลาที่ผู้สังเกตทั้ง 2 คน สังเกตได้ตรงกัน

D เป็น จำนวนพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกในช่วงเวลาที่ผู้สังเกตทั้ง 2 คน สังเกตได้ไม่ตรงกัน

ค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตที่คำนวณได้ต้องมีค่าตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป จึงจะถือว่าข้อมูลนี้มีค่าเชื่อถือได้

4. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การดำเนินการก่อนทดลอง

ผู้วิจัยทดสอบวัดทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองในสัปดาห์แรกก่อนทำการทดลอง (pre-test) แล้วนำผลการทดสอบก่อนการทดลองของทั้ง 2 กลุ่ม มาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที (independent sample t-test) เพื่อทดสอบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนทักษะทางสังคมแตกต่างกันหรือไม่ (ตาราง 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคม

ก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 1

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

	n	ก่อนการทดลอง		t	p
		M	SD		
กลุ่มทดลอง	30	97.40	6.11	-1.16	0.12
กลุ่มควบคุม	30	99.80	9.54		

หมายเหตุ: * $p > .05$

4.2 การดำเนินการทดลอง

4.2.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวน 8 แผน ดำเนินการจัดการเรียนรู้สัปดาห์ละ 1 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที รวม 8 สัปดาห์

4.2.2 กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 8 แผน ดำเนินการจัดการเรียนรู้สัปดาห์ละ 1 คาบ คาบเรียนละ 60 นาที รวม 8 สัปดาห์สาระการเรียนรู้ของห้องควบคุมเหมือนกับห้องทดลอง

4.3 การดำเนินการหลังการทดลอง

หลังสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยดำเนินการทักษะทางสังคมหลังการทดลอง (post-test) กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบวัดทักษะทางสังคมฉบับเดียวกันกับก่อนการทดลอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมโดยการทดสอบค่าที่ (t-test) ดังนี้

5.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และของกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที่ (paired simple t-test) ที่ระดับ

นัยสำคัญทางสถิติ .05

5.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (independent sample t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ และค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพลศึกษาแบบปกติ (ตาราง 2) พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพลศึกษาแบบปกติ ไม่แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 2

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

	n	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	p
		M	SD	M	SD		
กลุ่มทดลอง	30	97.40	6.11	113.30	4.58	11.60	0.00*
กลุ่มควบคุม	30	99.80	9.54	102.57	2.88	1.68	0.10

หมายเหตุ: * $p < .05$

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพลศึกษาแบบปกติ (ตาราง 3) พบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

	n	หลังการทดลอง		t	p
		M	SD		
กลุ่มทดลอง	30	113.30	4.58	10.84	0.00*
กลุ่มควบคุม	30	102.57	2.88		

หมายเหตุ: * $p < .05$

อภิปรายผล

ผู้วิจัยมีประเด็นสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

รูปแบบการเรียนรู้วิชาพลศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือส่งผลให้ทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสูงขึ้น

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง พบว่า หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง เมื่อพิจารณารายทักษะ จำนวน 4 ทักษะ พบว่า มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงขึ้นทุกทักษะ อาจเนื่องมาจากเหตุผลต่อไปนี้

1. ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม กิจกรรมที่ทำให้ให้นักเรียนเกิดทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ได้แก่ การจัดการเรียนรู้พลศึกษาในชั้นที่ 1 ชั้นเตรียม ผู้วิจัยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มผ่านการแข่งขันเกม และใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบแข่งขันเป็นทีม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถแสดงออกทางความคิดและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น กล้าตัดสินใจ ในการนำพาไปสู่ความสำเร็จของกลุ่ม กล่าวคือ ในชั้นที่ 1 ชั้นเตรียม ครูให้นักเรียนจัดแถวตอน 5 แถวเท่า ๆ กันและให้นักเรียนเข้าแถวตามกลุ่มคณะเพศและความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน โดยยึดความสามารถด้านทักษะกีฬาฟุตบอล และเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มโฮม พร้อมทั้งให้นักเรียนตั้งชื่อกลุ่ม จากนั้นให้นักเรียนทุกกลุ่มฝึกวิ่ง 31 ขา โดยในแต่ละกลุ่มโฮมให้ฝึกเป็นคู่ก่อน โดยมีข้อตกลง คือ คนเก่งคู่กับคนอ่อน คนปานกลางคู่

กับปานกลาง และทำการแข่งขันวิ่ง 31 ขาเป็นทีมตามกลุ่มโฮม ทีมใดสามารถวิ่งเข้าเส้นชัยก่อน จะเป็นทีมที่ชนะ โดยครูมีรางวัลให้กับทีมที่ชนะ

การสังเกตทักษะทางสังคม พบว่า นักเรียนทุกคนพยายามแสดงความคิดเห็น ในการวิ่ง 31 ขา เช่น การพูดพร้อมกับก้าวเท้า หนึ่ง เท้ากับเท้าซ้าย สอง เท้ากับเท้าขวา และร่วมกันอภิปรายว่าจะยืนอย่างไรในการวิ่ง 31 ขา เช่น คนตัวสูงควรอยู่ด้านข้าง คนตัวเล็กควรอยู่ด้านใน เป็นต้น และในการเล่นทีมนักเรียนได้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกัน มีหัวหน้าทีม มีผู้รักษาประตูและมีผู้เล่นในตำแหน่งต่าง ๆ และมีการวางแผนระบบการเล่น เช่น ระบบการเล่น ดังนั้นนักเรียนทุกคนจึงพยายามแข่งขันตามตำแหน่งของตนเองอย่างเต็มความสามารถ สอดคล้องกับแนวคิดของ ผ่องฉวี มณีรัตนพันธุ์ (2555) ได้กล่าวว่า กระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ สมาชิกทุกคนต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน วางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ดำเนินงานตามแผนตลอดจนประเมินผลและปรับปรุงงานการที่สมาชิกในกลุ่มทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน โดยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน มีการแบ่งปันวัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลต่าง ๆ ในการทำงาน ทุกคนมีบทบาท หน้าที่ และประสบความสำเร็จร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มมีความรู้สึกที่ตนประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จด้วย สมาชิกทุกคนจะได้รับผลประโยชน์ หรือรางวัลผลงานกลุ่มโดยเท่าเทียมกัน และสอดคล้องกับ วราณภรณ์ มะลิรัตน์ (2554) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐานแบบกลุ่มที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า ก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรม มีระดับคะแนนทักษะทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ทักษะความรับผิดชอบ กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเกิดทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม คือ การจัดการเรียนรู้พลศึกษาในชั้นที่ 4 ชื่อนำไปใช้ ผู้วิจัยได้นำขั้นทำกิจกรรมกลุ่มและเทคนิคการเรียนรู้แบบแข่งขันเป็นทีมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่ผู้เรียนแต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม ครูแบ่งนักเรียนแต่ละแถวให้เท่ากัน โดยละเพศ และละความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน โดยยึดจากทักษะกีฬาฟุตบอล ครูอธิบายเกมการแข่งขันให้นักเรียนทราบ เกมเตะลูกฟุตบอลเป็นเกมที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องแย่งย้ายกันไปแข่งในแต่ละฐานของตน

ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ฐาน โดยฐานที่ 1 เป็นการแข่งขันของนักเรียนกลุ่มอ่อน ฐานที่ 2 เป็นการแข่งขันของนักเรียนกลุ่มปานกลาง ฐานที่ 3 เป็นการแข่งขันของนักเรียนกลุ่มเก่ง ผู้เรียนทุกคนมีหน้าที่ของตนที่ต้องไปแข่งขันเพื่อทำคะแนนให้กับกลุ่มของตน นักเรียนทุกคนไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น แต่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม เป็นการสร้างนิสัยความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและร่วมมือภายในกลุ่ม ซึ่งผลการกระทำของนักเรียนที่สามารถเห็นได้คือ นักเรียนเรียนทุกคนแสดงออกถึงความมุ่งมั่นที่จะฝึกการเตะลูกฟุตบอล นักเรียนตั้งใจฝึกทักษะจนเสร็จกระบวนการ โดยไม่เล่นกันระหว่างฝึกปฏิบัติ และคนที่มีความอ่อนพยายามที่จะถามเพื่อนที่เก่งกว่าว่า ทำอย่างไรจึงจะเตะได้จำนวนมากเพราะต้องการทำให้ทีมได้คะแนน เพื่อนที่มีความสามารถในแต่ละกลุ่มพยายามแนะนำเพื่อนที่มีความอ่อนกว่าในกลุ่มของตน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังปลูกฝังเรื่องความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เช่น การเก็บอุปกรณ์กีฬา การยอมรับผลของการกระทำของตนเอง สอดคล้องกับแบบสังเกตทักษะทางสังคม พบว่า ทักษะทางสังคมค่อย ๆ ดีขึ้นหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของ บัญญัติ ชำนาญกิจ (2558) ที่พบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่ม ประกอบด้วย สมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือ ความสำเร็จของกลุ่ม และสอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ที่ได้กล่าวว่า กิจกรรมพลศึกษาที่อยู่ภายใต้การจัดและดำเนินการเรียนการสอนของครูที่มีความสามารถและกิจกรรมที่ดีจะส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ได้ เช่น ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความอดทน

3. ทักษะการช่วยเหลือผู้อื่น กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเกิดทักษะการช่วยเหลือผู้อื่น คือ การจัดการเรียนรู้พลศึกษาในชั้นที่ 3 ขึ้นฝึกหัดทักษะ ผู้วิจัยได้นำขึ้นทำกิจกรรมกลุ่มของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมาจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

ร่วมกันในกลุ่มย่อยเพื่อฝึกความมีน้ำใจ การดูแลเอาใจใส่เพื่อนในกลุ่ม การสละเวลา แรงงาน และความสามารถของตนเพื่อทำให้งานของผู้อื่นสัมฤทธิ์ผล ให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น และไม่เห็นแก่ตัว โดยผู้วิจัยให้นักเรียนเข้าแถวตามกลุ่มของตนเองโดยศิลปะและคละ ความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 6 คน จากนั้นให้นักเรียนตั้งชื่อกลุ่มของตนเอง ครูให้นักเรียนฝึกรับ-ส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในโดยนักเรียนจับคู่ภายในกลุ่ม มีกติกาว่า คนเก่งต้องคู่กับคนอ่อน ปานกลางคู่กับปานกลาง โดยครูกระตุ้นให้นักเรียนทำได้ดีที่สุดเพื่อทีม ช่วยเหลือให้กำลังใจเพื่อนร่วมทีมให้มากที่สุด ผลที่เกิดขึ้น คือ นักเรียนเก่งที่เข้าใจคำสอนของ ครูได้ดี จะเปลี่ยนคำสอนของครูเป็นคำพูดของนักเรียนเองแล้วอธิบายให้เพื่อนฟังได้และทำให้ เพื่อนเข้าใจได้ดีขึ้น นักเรียนที่อธิบายให้เพื่อนฟังจะเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น นักเรียนทุกคนต่าง พยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะครูกิคะแนนเป็นกลุ่ม มีการพูดให้กำลังใจเพื่อนที่ปฏิบัติ ไม่ค่อยได้ สอดคล้องกับแนวคิดรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือของ ผ่องฉวี มณีรัตนพันธุ์ (2555) ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก (positive interdependence) กล่าวคือ การที่สมาชิก ในกลุ่มทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน โดยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมใน การทำงาน มีการแบ่งปันวัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลต่าง ๆ ในการทำงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน การอธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนในกลุ่มฟัง เป็นลักษณะสำคัญของการติดต่อ ปฏิสัมพันธ์โดยตรงของการเรียนแบบร่วมมือ ทุกคนมีบทบาท หน้าที่ และประสบความสำเร็จ ร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มจะมีความรู้สึกที่ตนประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ประสบความสำเร็จด้วย สมาชิกทุกคนจะได้รับผลประโยชน์ หรือรางวัลผลงานกลุ่มโดย เท่าเทียมกัน และสอดคล้องกับ ซลิตา ชวนานนท์ (2552) ที่ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มี ต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่เข้าร่วม กิจกรรมกลุ่มมีคะแนนทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังการทดลองนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีคะแนนทักษะทางสังคมสูงกว่านักเรียน ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ด้านการเป็นผู้นำผู้ตาม กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเกิดทักษะการช่วยเหลือผู้อื่น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้พลศึกษาชั้นที่ 4 ชื่อนำไปใช้ ผู้วิจัยได้นำชั้นสอนและเทคนิคการเรียนรู้ แบบแข่งขันเป็นทีมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมาจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อ ให้นักเรียนเกิดความกล้าแสดงออกในการปฏิบัติหรือการพูด และฝึกให้นักเรียนเรียนรู้และ

สามารถปรับตัวทั้งการเป็นผู้นำและการปฏิบัติตามความสามารถในการร่วมอภิปรายและการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ผู้วิจัยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเช่น การยืดเหยียดกล้ามเนื้อก่อนการเรียน ครูให้นักเรียนคิดทำกายบริหารสำหรับออกมานำยืดเหยียดร่างกายหน้าชั้นเรียนแล้วให้เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ปฏิบัติตาม และในขั้นที่ 4 ขึ้นนำไปใช้ ครูให้นักเรียนแข่งขันกีฬาฟุตบอลตามกฎ กติกา มารยาทของการเล่นกีฬาฟุตบอล โดยนักเรียนในกลุ่มช่วยกันแบ่งหน้าที่ตามความสามารถของแต่ละบุคคล มีการเลือกหัวหน้าทีมหนึ่งคนจากการคัดเลือกจากเพื่อนร่วมทีม ผู้รักษาประตูหนึ่งคน และมีผู้เล่นในตำแหน่งกองหลัง กองกลาง และกองหน้าทำการแข่งขันการเล่นเป็นทีมโดยมีข้อแม้ว่า ผู้เล่นภายในกลุ่มทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการแข่งขันตามตำแหน่งและหน้าที่ของตนเอง ทีมใดชนะจะได้รับคะแนนและของรางวัล สอดคล้องกับแบบสังเกตทักษะทางสังคม ที่พบว่า ผลการกระทำของนักเรียนที่สามารถเห็นได้คือ เมื่อครูให้นักเรียนออกมาสาธิตนักเรียนจะยกมือเพื่อขอออกมาเป็นผู้สาธิตคนแรกเสมอด้วยความมั่นใจและไม่มีความลังเล เช่น คนที่เป็นหัวหน้าทีมจะพูดกระตุ้นและพูดให้กำลังใจเพื่อนร่วมทีมของตนเองทำให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความมั่นใจ และพร้อมที่จะแข่งขันกับกลุ่มอื่น สอดคล้องกับแนวคิดรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือของ บัญญัติ ชำนาญกิจ (2558) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกพึ่งพากันจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการพึ่งพากันในด้านการได้รับประโยชน์จากความสำเร็จของกลุ่มร่วมกัน เช่น รางวัลหรือคะแนน และพึ่งพากันในด้านกระบวนการทำงาน เพื่อให้งานกลุ่มสามารถบรรลุได้ตามเป้าหมายโดยการกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนที่เท่าเทียมกันและสัมพันธ์ต่อกันจึงจะทำให้งานสำเร็จและการแบ่งงานให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มให้มีลักษณะที่ต่อเนื่องกัน ถ้าขาดสมาชิกคนใดคนหนึ่งไปจะทำให้งานดำเนินต่อไปไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ วีรณา ปะกิลากัง (2558) ที่ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านอีสานเพื่อสร้างเสริมทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านอีสานมีพฤติกรรมทักษะทางสังคม 3 ด้าน คือ ความอดทน ความเป็นผู้นำผู้ตาม ความรับผิดชอบ หลังการจัดกิจกรรมสูงขึ้น โดยอยู่ในระดับดี และมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ก่อนการทดลองผู้วิจัยควรทำการศึกษาปัญหาพฤติกรรมของเด็กนักเรียน โดย

สอบถามครู ผู้ปกครองหรือเพื่อน ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในก่อนการทดลองว่า นักเรียนคนนี้มีพฤติกรรมทักษะทางสังคมอย่างไร

2. ควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อเป็นการประเมินผลนักเรียนหลังการร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรม เพราะนอกจากเป็นการแก้ปัญหาได้ตรงปัญหาแล้วยังเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนในการปรับปรุงแก้ไข และดำเนินกิจกรรมให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป

3. ควรจัดเวลาให้มีความเหมาะสมกับแต่ละกิจกรรม ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ในชั้นอธิบายและสาธิต ชั้นฝึกหัดและปฏิบัติ และชั้นนำไปใช้ อย่างไรก็ตาม ในการทำวิจัยควรยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม นอกจากนี้ ควรจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายเพื่อให้นักเรียนรู้สึกสนุกกับกิจกรรม

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมวิชาการ. (2550). *เสริมสร้างทักษะทางอารมณ์และสังคมของเด็ก*. กรุงเทพฯ: ลาตพรวัว.
- กรมสุขภาพจิต. (2558, 28 เมษายน). *สุขภาพจิต แนวทางแก้ปัญหาลูกไม่ยอมไปโรงเรียน*. CH3. <http://www2.krobkruakao.com>
- กุลยา ก่อสุวรรณ. (2553). *การสอนเด็กที่มีความบกพร่องระดับเล็กน้อย*. ศูนย์พัฒนาศักยภาพเด็ก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิตติวัฒน์ อัจฉนาทิตติ. (2554). *ผลของโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมของวัยรุ่นตอนปลาย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551, 10 มิถุนายน). “*ทักษะทางสังคม*” *ใครว่าไม่สำคัญ*. <http://www.kriengsak.com/node/1646>
- จรัสลักษณ์ รัตนพานิช. (2557, 27 กันยายน). *ทักษะทางสังคม*. <http://k2mse.eng.rmutp.ac.th>
- ชนาธิป พรกุล. (2554). *การสอนกระบวนการคิด : ทฤษฎีและการนำไปใช้*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชลิตา ชวนานนท์. (2552). *ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ. (2550). *การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน (2756621)*. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทียมใจ พิมพ์วงศ์. (2541). *การศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมเรียนร่วมกับเด็กปกติ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนแบบสหร่วมใจ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]*. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย (Thai Thesis Database). <http://www.thaithesis.org/detail.php?id=51954>
- ธิดา พิทักษ์สินสุข. (2557). *การเลือกโรงเรียนให้ลูก*. รวมหัวคุณแม่ Mother Corner. <http://mothercorner.com/index.php?topic=751.0>
- บัญญัติ ชำนาญกิจ. (2558). *การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ*. ศูนย์การจัดการความรู้ (KM) และงานบริการวิชาการแก่สังคม. <http://k2mse.eng.rmutp.ac.th>
- ประเวช ตันติพิวัฒนสกุล. (2557). *บัญญัติสุข 10 ประการ(2) : ชีวิตและสุขภาพ*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. <https://www.thaihealth.or.th/Content/19688>
- ประเวช ตันติพิวัฒนสกุล. (2559, 29 มีนาคม). *ฆ่าตัวตาย สุขภาวะคนไทยบนปากเหว*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. <http://www.thaihealth.or.th/Content/31048-A2.html>
- ผ่องฉวี มณีรัตนพันธุ์. (2555, 24 มิถุนายน). *การเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning)*. GotoKnow. https://www.gotoknow.org/posts/201289&usg=AFQjCNGbv_7NqBOTV2G-
- พนม เกตุมาน. (2551, 27 ตุลาคม). *พัฒนาการวัยรุ่น*. มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว. <http://www.familynetwork.or.th/content/พัฒนาการวัยรุ่นนพพนม-เกตุมาน>
- พัชรี คำธิดา. (2559, 29 มีนาคม). *การรักษาหน้า การชุบชิบ นินทา เป็นเหตุผลเร่งให้คนฆ่าตัวตาย*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. <http://www.thaihealth.or.th/Content/31048-A2.html>

- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. ธนพร.
- วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2548). *รวมบทความเกี่ยวกับ ปรัชญา หลักการ วิธีสอนและการวัดเพื่อประเมินผลทางพลศึกษา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารณภรณ์ มะลิรัตน์. (2554). *ผลของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐานแบบกลุ่ม ที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. Integrated Thesis & Research Management System, Srinakharinwirot University. http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ear_Chi_Ed/Wannaporn_M.pdf
- วีรณา ปะกิลากัง. (2558). *การจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านอีสานเพื่อสร้างเสริมทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย (Thai Thesis Database). http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- สุชา จันท์เอม. (2542). *จิตวิทยาพัฒนาการ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อรรรรณ น้อยวัฒน์. (2558). *ผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพต่อพฤติกรรมสุขภาพในกลุ่มผู้สูงอายุ จังหวัดนนทบุรี*. *วารสารราชพฤกษ์*, 13(1), 36-45.

ภาษาอังกฤษ

- Johnson, M. J. (1987). *The body in the mind: The bodily basis of meaning, imagination, and reason*. University of Chicago.
- Kazdin, A. E. (1982). Behavioral rehearsal, self-instructions, and homework practice in developing assertiveness. *Behavior Therapy*, 13(3), 346-360. [https://doi.org/10.1016/S0005-7894\(82\)80043-9](https://doi.org/10.1016/S0005-7894(82)80043-9)